

Pripravljenost za obrambo naših mej

Naš ministrski predsednik Dragiša Cvetkovič je dal dopisniku največjega francoskega dnevnika jasno izjavo, ki nas prepričuje, da je naša država pripravljena na oboroženo obrambo naših mej. Bodrilne in samozavestne besede gospoda predsednika vlade se glasijo:

»Izredno smo zadovoljni, ker so se tako lepo razvili naši trgovski odnosi s Francijo. Upamo, da bodo ti prijateljski odnosi ostali trajni. Jugoslavija varuje svojo gospodarsko svobodo, vendar se ozira tudi na vsa svoja normalna prejšnja tržišča.

Jugoslovanska zunanja politika je dobro poznana. Določena je bila dne 4. septembra

1939, še bolj pa jo je pojasnilo službeno poročilo seje Balkanskega sporazuma v Beogradu.

Mi smo nevtralni. Mi hočemo ohraniti svojo popolno nevtralnost. Že večkrat smo izjavili, da od nobenega naših sosedov ne iščemo ničesar, toda prav tako smo že večkrat jasno povedali, da ne bomo nikoli ničesar svojega dali nikomur! To smo povedali tako jasno, da o tem ne more biti nobenega dvoma.

Vsak napad na naše meje nas bo našel pripravljene, da se z orožjem branimo na enak način, kakor smo to storili v preteklosti. Kar smo ustvarili do sedaj, ne bomo nikoli dopustili, da nam to kdor koli vzame.«

Novice iz domačih krajev

Kočijaž smrtna žrtev splašenih konj. Vinko Pavlinič, 63 letni kočijaž na škofovem postvu pri Mariboru, je peljal voz. Nenadoma se splašili konji in stari mož je padel z voza. V zadnjem hipu se je ujel za vajeti in konji so ga vlekli precej daleč. S hudimi notranjimi poškodbami so oddali Pavliniča v mariborsko bolnišnico, kjer je v noči po prepljavi umrl.

Čudna pota spomladanske strele. Ljutomer je doživel spomladansko nesrečo zaradi strele. Najprej je urezalo v stolp, ki ima dober strelovod. Istega dne se švignila strela skozi odprto okno Sršenove hiše blizu župnišča. Tam je soba blagajničarke in v njej je bil na električno omrežje priključen radio-aparat. Strela je skočila po anteni v aparat, ki pa je ostal nepoškodovan. Po elektrovodu je zdrknula strela v sosednje stanovanje meščanskošolskega učitelja Žagarja, kateremu je poškodovala radio-aparat do nerabnosti. Strela je še zbrila s stene električni števec in uničila vsa varovala. Sreča v občem strahu je bila ta, da ni povzročil udar strele skozi okno v stanovanje požara.

Že druga smrtna žrtev strele v Sloveniji. V prvi polovici minulega tedna je divjala med Ptujem in Ormožem nevihta, katero sta spremljala blisk in grom. V Pušencih pri Ormožu je udarila strela v 40 letno posestnico Heleno Trafela, ki se je zgrudila mrtva. Trafela je letos že druga žrtev strele v Sloveniji. Prva je bila v okolici Polhovega gradca mati šestih otrok in poročamo o tej nesreči spodaj.

Rana toča. Komaj se je vreme v zadnjem času nekoliko ogrelo, so se pojavile nevihte

in z njimi udari strele in toča. O letošnji rani toči poročajo iz Celja, Ptuja, okolice Brežic, ter s Črnuč in Jarš pri Ljubljani. Na omenjenih krajih pa toča ni povzročila posebne škode.

Od konja poškodovan. 13 letnega posestnikovega sina Franca Šošteriča iz Juršinc pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah je zadel konj s kopitom v glavo in mu je razmesaril obraz. Fant se zdravi v ptujski bolnišnici.

Popadljiva svinja. V Roginski gorci v Šmarju pri Jelšah je odgriznila popadljiva svinja roko v zapestju 10 mesečnemu delavčevemu sinčku Alojziju Škorcu. Otroka so oddali v celjsko bolnišnico, kjer je umrl.

Dve žrtvi prometne nesreče. Na cestnem križišču na Taboru pri Vojniku je zadel 63letni posestnik Miha Korošec od Konjic s kolesom v avto. Kolesar je padel pod avtomobil, kojega teža mu je zlomila nogo. — Terezija Bračun, 75 letna posestnica iz Zagorja pri Pilštanju, se je peljala na vozu, v katerega je zadel na ovinku avto. Radi trčenja se je voz prevrnil in Bračunova si je zlomila pri padcu nogo. Poškodovani kolesar in posestnica sta se zatekla v celjsko bolnišnico.

Strela ubila gospodinjjo. V vasi Podreber pri Polhovem gradu na Kranjskem je udar strele ubil 50 letno gospodinjjo Ano Cankarjevo v trenutku, ko je nalagala polena v peč.

Birma!

Vašo birmsko sliko samo od Foto-Kieserja, Vetrinjska ulica 30, vis-a-vis grajskega kina.

703

Nesreča progovnega delavca. Leopold Perme, 27 letni pomožni progovni delavec z Grosuplja in stanujoč v Ljubljani, se je podal zjutraj v kurilnico v Šiški pri Ljubljani. Da bi skrajšal pot, je šel ob progji. Izognil se je tovornemu vlaku na drugi tir, preslišal pa je osebni vlak, kojega lokomotiva ga je vrgla na tla in so mu odrezala kolesa roko v zapestju.

Bukev ubila posestnika. Anton Mezek iz Srednjega brda v Poljanski dolini na Gorenjskem se je podal s svojim sosedom Franceom Goljo v gozd podirati. Prva izpodsekana bukev je obvisela na drugi. Možakarja sta izpodsekala še to drevo. Ko sta se začeli drevi nagibati k padcu, sta posestnika odskočila, a je ena izmed bukev zagrmela na Mezeka ter ga ubila.

Smrt v plamenih. 76 letni posestnik Anton Štrubelj je požigal v gozdu med Vel. Trebeljevim in Malim vrhom na Kranjskem smrekove veje. Ker je vlek el močan veter, so zajeli plameni starčkovo obleko. Ko so mu prišli drugi na pomoč, je bilo prepozno, ker je bil stari mož že mrtev, bil bi pa popolnoma zgorel, da ga niso potegnili iz ognja.

Otrok utonil v potoku. 18 mesecev stara Marija Zamljenova je padla doma v Godiču pri Kamniku na Gorenjskem v deročo Mlinšico in utonila. Oče in mati sta bila ob času nesreče zaposlena v kamniški smodnišnici.

DOPIŠNIKOM IN OGLAŠEVALCEM!

Ker počiva delo 1. maja v tiskarnah, smo morali to številko »Slov. gospodarja« zaključiti že v ponedeljek, 29. aprila, dopoldne, da smo je lahko pravočasno dotiskali in oddali na pošto.

Dvoje važnih opozoril. V Službenem listu z dne 13. aprila 1940, kos 30, je uredba ministrskega sveta o spremembah uredbe o odpisu zaostankov davkov, taks in kazni za davčna in takсна kazniva dejanja ob koncu 1937, oziroma 1939. Po tej uredbi je rok za vlaganje prošenj za odpis davčnih zaostankov, taks in kazni za davčna in takсна kazniva dejanja podaljšan do konca meseca maja. Ker se vsa podrobna pojasnila dobe pri občini, naj ta, kakor vsa druga oblastva gredo kmetom in vsem davkeplačevalcem, kateri imajo pravico do teh ugodnosti, na roko in to predvsem pri izdajanju potrdil in spričeval, katere morajo prosilci priložiti prošnjam za dokaz. Potrdila in spričevala se izdajajo brez plačila takse. V isto svrhu služijo tudi zdravniška spričevala, katera naj zdravniki v bolnišnicah in izven bolnišnic prav tako izdajajo brez plačila taks. Revni občani se več-

»Ne vem. Stvar se je baje odigrala takole: danes popoldne se je začela mlačva. Za delo pri mlatilnici in lokomobili smo poslali od tukaj šest izučenih delavcev.«

»Šest? Zakaj šest, ko bi zadostovala dva marljiva delavca!«

»To je nova mlatilnica, katero je bilo treba preizkusiti in za to je bilo potrebnih več delavcev.«

»Vedno ista pesem! Tja, kjer zadostujeta dva človeka, pošljejo šest mož... No, in kaj se je zgodilo?«

»Ob štirih, med odmorom, je bil v sobi Alekseja Andrejeva ubit eden izmed delavcev, tovariš Ivanov.«

»V sobi Alekseja Andrejeva?« je nekam zaskrbljeno vprašal.

»Da, tovariš.«

»In kaj se je potem zgodilo?«

»Kmetje so začeli vpiti: Vstaja! Vstaja! Kmalu je bila vsa vas na nogah. Uporniki so navalili na hišo vaškega sovjeta in so ubili predsednika Šubina.«

»Kaj pa so naredili konjeniki, ki so bili poslani, da bi nadzirali mlačvo in vzdrževali red? Ali niso mogli upora zadušiti?«

»Umaknili so se, ker so se bali, da bi bili obkoljeni od upornikov sosednih vasi.«

»Kdo pa je vodja upora?«

»Pravijo, da neki Fedor Andrejev, sin bivšega bogatega kmeta iz Balte.«

Pred Klavsovimi očmi se je za hip zameglilo. Zdelo se mu je, da ga je nekdo udaril po glavi. A v naslednjem trenutku je bil že spet trd.

»Dobro!« je dejal. »Če se uporniki ne bodo pomirili, jih bomo s silo prisilili. Takoj se bodo odpeljali ena baterija topništva in dva eskadrona konjenice. Jutri zjutraj bodo tam.«

Nato je odložil slušalko. Za hip se je zamislil. Čutil je, da ga čaka drugačna naloga, kakor jih je do sedaj vršil.

Vstal je in stopil k oknu. Njegov pogled se je izgubil v daljavi nad brezkončno morsk gladino. Izgledal je visok, suh. Na sebi je nosil vojaško bluzo iz trdega sivega blaga, hlače iz istega blaga in škornje iz rumene kože.

Prekrižal je roke na prsih. V sebi je ponavljal: »Fedor! Fedor!« In čim dalje je ponavljal to ime, tem jasneje je videl pred seboj brata. Zamišljaj si je brata, kakršen je moral sedaj biti: vitkega, močnega. Pripisoval mu je značaj, kakršnega je on imel. Gotovo je odločen in ne pozna ovir, ko hoče doseči svoj cilj. Fedor je v službi protirevolucije, on pa v službi revolucije. Tako si stojita nasproti — beli proti rdečemu, vernik proti brezbožniku. V sebi je čutil nek ponos ob misli, da je

ju XII. romarje iz Jugoslavije, so sv. očetu zbudili pozornost naočniki, katere je nosil naš poslanik. V razgovoru z njim, je papež zvedel, da je te naočnike napravil dubrovniški optik g. Niko Bogdan. Čeprav sveti oče ni direktno izrazil željo, da bi želel take naočnike, je naš poslanik dobil tak vtis in je o tem dogodku pisмено sporočil optiku Bogdanu v Dubrovniku ter mu obenem tudi poslal številko papeževih naočnikov. G. Bogdan se je takoj lotil dela in čim so bili naočniki gotovi, je odpotoval v Rim, da jih osebno izroči sv. očetu. Naočniki so zelo okusno in točno izdelani ter imajo zlat ovitek, na katerem je vdelan papežev grb.

Zdravilen fiziol. Fiziol. ni samo drago eno živilo temveč ima v sebi tudi

krat pritožujejo na višja upravna oblastva, češ da ne dobe podpore. Pri tem imajo sitnosti oblastva z občinami vred, prizadeti so pa tudi reveži. Radi tega prosimo občine, naj v takih primerih napram revnim občanom, čeprav v občini nimajo domovinske pravice, toda so pomoči res potrebni, postopajo po § 22. zakona o občinah, ki v takih primerih predvideva najnujnejšo podporo. Na ta način ne bo v tem pogledu nepotrebnih pritožb na višja upravna oblastva.

Občni zbor Društva za varstvo deklet. V Mariboru je na delu Društvo za varstvo deklet. Namen društva je, da skrbi po možnosti za revna dekleta, ki pridejo v mesto, da bi si poiskala službo. Društvo ima svoj dom na Slomškovem trgu in ga oskrbuje z veliko požrtvovalnostjo s. Matilda Mohorko. Letošnji občni zbor je pokazal, da je nudila ta potrebna socialna ustanova revnim dekletom v 200 primerih brezplačno prehrano in stanovanje. Ostale so plačale le nizko oskrbnino. Skupno je bilo 2949 nočnin, 2873 zajtrkov, 5872 kosil in 2778 večerij. Stalno so v oskrbi štiri dekleta proti malemu plačilu. Ena iz mnogostevilne družine je v brezplačni oskrbi ter obiskuje šolo. Eni se je dalo brezobrestno posojilo za sprejem v enoletni gospodinjski tečaj, drugi je bil plačan dvomesečni kuharski tečaj. V društveni dvorani je bilo 108 raznih sestankov deklet s predavanji. Društvo poklanja razni dobrotniki podporo in največ prispevati k vzdrževanju banska uprava in mariborska mestna občina.

Stari kovanci po 1 din so že izgubili lastnost plačilnega sredstva in jih zamenjujejo Narodna banka, poštni in davčni uradi samo še do 16. avgusta, ko izgube svojo vrednost. — **Stari srebrniki po 50 din** tudi ne veljajo več in jih zamenjajo Narodna banka, poštni in davčni uradi samo še do 16. avgusta, nakar izgube vrednost kot denar (kovinska vrednost pa je mnogo manjša). — **Stari srebrniki po 20 din** so tudi že izgubili veljavo. Narodna banka ter poštni in davčni uradi pa jih zamenjajo še do 1. septembra. — **Stari kovanci po 2 din in po 50 par** pa ostanejo v prometu kot zakonito plačilno sredstvo do 16. avgusta in se bodo dali zamenjati do 16. februarja 1941.

Tudi smrt ju je hitro združila. Redek primer smrti zakoncev se je zgodil v Krčevini

Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju iz želodca, nastalih zaradi zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefov« grenko vodo in jo dobro prenesejo tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

razne zdravilne sile. V prvi vrsti uporabljajo fižol za mehčajoče obkladke, tudi zoper nečisto kožo in izpuščaje se fižol z uspehom uporablja. V ta namen omehčajo beli fižol v dobrem jesihu, dokler se mu zunanja koža ne spusti. Jedra posušimo in zdrobimo. To fižolovo moko pomešamo z mandljevimi zdrobom in nekaj vode, s to maso namažemo obolelo mesto na koži. Po kakšnih desetih minutah maso snamemo in kožo odrgnemo s platneno cunjco.

Ali naj rane izpiramo? Lalki delajo pri obravnavi ran marsikakšne napake. — Tako vlada splošno razširjeno mnenje, da je treba vsako rano izpirati. To pa ni prav. — Rane bi se ne smeli niti dotakniti, niti bi je ne smeli izmiziti, —

njegov brat edini človek v Ukrajini, ki si je drznil dvigniti se proti sovjetski premoči. Pred seboj je imel pravega nasprotnika. Gotovo ga bo premagal.

Klavs ni verjel, da bi se upor razširil po vsej deželi, ker je sklenil, da bo hitro delal, tako da Moskva istočasno izve i za upor i za zatetje upora.

Rišin je imel desetletno boljševisko šolo za seboj. V preteklih letih je moral zadušiti nešteto večjih in manjših uporov. Poklati je dal tisoče ljudi, zažgati stotine vasi. Vse to je storil hladnokrvno. V vsakem uporniku je videl sovražnika tistega boljševisma, ki je obljubljal ljudstvu raj na zemlji. On je bil pravi boljševek in tako je verjel, da se boljševizem v resnici bori samo za to, da bi osrečil človeško družbo.

Deset let je Rišin ubijal v sebi misel na dom in rojstno vas. Deset let si je dopovedoval, da med Rišinom in Andrejevimi ni nobene skupnosti in da rojstna vas zanj ne pomeni več kot druge vasi. Prepričan je bil, da je popolnoma ubil vse spomine na mlada leta in je bil ponosen na to.

In sedaj? V Balti je nastal upor. Za ukrotitev upornikov bo moral poslati en bataljon topništva in dva eskadrona konjenikov. Ob drugih prilikah je moral poslati dvakrat, štirikrat, desetkrat toliko vojakov in zatreti neprimerno večje upore. Nikdar se ni pomišljal.

In sedaj? Nemir v srcu. Zakaj? Ker je upor nastal

zar. Škode je nekaj tisoč dinarjev, zavarovalnice pa sploh ni.

V noči se je pojavil nenadoma požar pri posestniku Jožetu Šubju v Savijah pri Ljubljani. Gospodar Jože in njegov brat Nace sta se zbudila še toliko pravočasno, da sta rešila živino i. nekaj voz, vse drugo pa je zgorelo s poslopjen. vred. Precejšnja škoda je krita z zavarovalnino.

Roš Ure za birmo
najceneje pri 626
Bureš Franjo
urar in draguljar
MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 26

pri Ptujju. Ob sedmih zjutraj je umrla 68 letna Marija Klinger, dve uri pozneje pa njen 74 letni mož. Oba sta bila dalje časa bolana, vendar je bil starček še toliko pri moči, da je stregel svoji družici. Zakonca Klinger sta bila skupno pokopana na pokopališču v Rogoznici.

Požari

V Pekrah pri Mariboru je zgorela hiša upokojenega orožniškega narednika Ivana Svarca.

V Račah je zgorela posestniku Alojzu Ekartu 25.000 din vredna domačija, posestniku Štefanu Baumanu istotam pa kozolec v vrednosti 30.000 dinarjev. V obeh primerih je zavarovalnina le neznatna.

Radi slabega dimnika je uničil ogenj ostrešje na hiši Hugona Golavška v Framu, ki ima škode 35.000 din.

V noči na 25. april se je iznenada pojavil ogenj v Hotinji vasi v župniji Sliwnica pri Mariboru v gospodarskem posloju Antona Bračko. Močan veter je raznesel goreče iskre na vse strani. Hitro so bila v plamenih sosedna gospodarska poslopja, hlevi in senk posestnikov Alojza Lušeca, Janeza Fingušta in Ane Lajdgeb. Na kraju velike nesreče so se zbrale tri gasilske čete, ki so z največjo požrtvovalnostjo ogenj zajezile ter obvarovale vas pred še večjo škodo, kakor znaša pri naštetih pogorelih, ki so oškodovani za 300.000 dinarjev. — Tudi reševanje živine je bilo zelo naporno. Domačini so mnenja, da je bil ta požar, ki je vpepelil štirim posestnikom gospodarske zgradbe, podtaknjen.

V Dobri pri Ptujju je izbruhnil ogenj na vinogradniškem posestvu Jožeta Koletnika in mu je uničil 20.000 din vredno viničarijo, ki je bila zavarovana le za 3000 din.

V Podvincih pri Ptujju je začelo goreti v gospodarskem posloju posestnika Franca Čučka. Zgorela so mu vsa gospodarska poslopja. Čuček je oškodovan za 40.000 din. Požarni udarec je za Čučka tem hušji, ker je že trikrat pogorel v kratkih presledkih in si je postavil po zadnjem požaru lepo gospodarsko poslopje, ki je sedaj vpepeljeno.

V Ivanjkovcih pri Ormožu je povzročil gozdni požar precej škode posestniku Josipu Janžeku in posestniku Andreju Korparju iz Osluševcev pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji.

V Sp. Gašteraju v občini Sv. Jurij v Slov. goricah je radi močnega vetra ogenj z vso naglico zajel tri poslopja posestnika Ivana Škrgeta. Zgorela so vsa tri poslopja in v bližini zloženi stavbni les. Razen živine ni bilo mogoče rešiti nič.

Velika vlioma. V Mariboru v Maistrovi ulici 6 je bil izvršen vliom v stanovanje neke stranke. Storitci so stikali za denarjem, a jim je padlo v roke le 140 din. Pač pa so ukradli raznih dragocenosti za 15.000 din. Mariborski policiji je uspelo, da je ta vliom razsvetlila in so bili pokradeni dragoceni predmeti vrnjeni lastniku. — V Ljubljani je bilo ukradeno iz izloženega okna trgovine L. Rot v prehodu nebotačnika kožuho-vine za 18.000 din.

Nenajeti drvarji. Mariborskemu trgovcu Vidu Murku so v njegovem gozdu v Rošpohu v mariborski okolici posekali neznanci 60 dreves v vrednosti 3500 din.

Nevaren vlomilec in tat pod ključem. Orožniki pri Sv. Lenartu v Slov. goricah so prijeli zloglasnega vliomila in tata Valentina Prestopnika iz Brezovice pri Ljubljani. Omenjeni je bil že 15 krat predkaznovan in ga je tokrat zasledovala oblast radi tatvine. Prestopnik je pribežal s Kranjske v Slovenske gorice, kjer je padel pravici v roke.

S kolom mu razblil lobanjo. S prebito lobanjo je bil prepeljan v mariborsko bolnišnico 17 letni posestniški sin Maks Frim z Zbelovske gore pri Hočah. Frima je udaril neznanec s kolom po glavi in ga hudo poškodoval.

Po neprevidnosti povzročil veliko požarno nesrečo. Naš list je poročal, kako je oškodoval razsežen gozdni požar v Cigoncah pri Slov. Bistrici grofa Attemsa za 300.000 din. Orožniki so zadnje dni pojasnili, kdo in na kak način je zakrivil nesrečo. Franc Satler, 31 letni izdelovalec brezovih metel iz Slov. Bistrice, je priznal, da je zakrivil požar radi neprevidnosti. V graščinskem gozdu je sekal brezove šibe za metle. Pri tem opravilu je kadil in je nehote odvrgl ogorek v suho travo, ki se je koj vnela in povrh je še vlek močan veter in že je bil gozd v objemu plamenov. Satler je skušal koj ob izbruhu nesreče, da bi ogenj pogasil, kar pa mu ni uspelo in je moral pobegniti iz gorečega gozda.

Strašna družinska žaloigra v Soboti. Te dni se je odigrala v kraju Odoš pri Soboti družinska žaloigra, kakršne ne pomnijo v tistem kraju najstarejši ljudje. V hiši 60 letnega posestnika Josipa Šenkfeld je prišlo pod večer do prepira radi nameravane ženitve starejšega sina. Stari je bil

ŠMARNICE ZA LETO 1940

Letošnje šmarnice »Mati dobrega Pastirja«, ki jih je spisal g. Fr. Schreiner, župnik v pokoju, so posvečene materam slovenskih duhovnikov — so že izšle! Naročite jih pravočasno v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptujju!

v Balti in začel ga je njegov brat. Boljševistični nauk mu je sicer dopovedoval, da dober boljševek ne sme biti navezan na družino, sorodnike, domačo vas, a sedaj, ko se je nudila prilika, da bi v resnici zatajil svojo domačijo, je začel čutiti, da kri ni voda. Uvideval je, da ga še tisoč skrivnih vezi družijo z domom.

V komisarjevi duši se je začel boj med Klavsom Rišinom in Klavsom Andrejevim. Prvemu so se pridružili vsi lepi spomini na mlada leta, spomin na očeta, mater, brata, Natašo — drugemu pa visoka služba, neomejena oblast, misel na svetovno boljševisko revolucijo... Sebičnost je zmagala in Rišin je premagal Andrejeva.

Klavs je skočil k telefonu in naročil poveljniku garnizije, naj takoj pripravi bataljon topničarjev in dva eskadrona konjenikov za Balto...

11.

»Ali ste se odločili?« je vprašal Fedor.

»Da, odločili smo se!«

»Saj tudi ne moremo odnehati!« je pripomnil eden izmed množice.

»Mihael ima prav!« so drugi pritrdili. »Ne moremo odnehati. Delavčevo in Šubinovo truplo pričata zoper nas in kazni ne bomo ušli.«

Ta razgovor se je vršil v veliki sobi Alekseja Andrejeva. Okrog Fedorja je bilo zbranih kakih petnajst mož.